basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/
NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENḒA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI ḼA VHURARU (P3)

SHUNDUNTHULE/FULWI 2026

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri iḽi ḽi na masiaṱari a 6.

Vhuṋe ha khanḓiso ho vhaledzwa *Iyani kha siaṱari ḽi tevhelaho*

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heḽi bammbiri ḽi na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A:	Maanea	(50)
KHETHEKANYO YA B:	Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani	(30)
KHETHEKANYO YA C:	Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/ zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo	(20)

2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo IṄWE na IṄWE.

3. Ṅwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.

4. Thomani khethekanyo IṄWE na IṄWE kha siaṱari ḼISWA.

5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/ maipfi a re khii na zwiṅwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo waṋu. Pulane yaṋu i tea u RANGELA maanea.

6. U pulana hoṱhe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yoṱhe nga u tala mutalo u buḓekanyaho khayo.

7. Ni eletshedzwa lwa tshoṱhe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:

KHETHEKANYO YA A:	Henefha kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B:	Henefha kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C:	Henefha kha minetse ya 30

8. Nomborani phindulo dzaṋu sa zwe ṱhoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri ḽa mbudziso.

9. Ṋeani phindulo IṄWE na IṄWE ṱhoho yo teaho.

10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha ṱhoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.

11. Ṅwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA

MBUDZISO 1

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṋu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

1.1 Vhuṱambo ha hone ho vha ha maṱhakheni. **[50]**

1.2 Ngoho ndi nga si hangwe maipfi a mukomana wanga. **[50]**

1.3 Muvhuso wa ṱhanganelo u nga ḓisa tshanduko kha shango ḽa Afurika Tshipembe. **[50]**

1.4 Ndo vhona zwo nthusa nga maanḓa. **[50]**

1.5 Thekhinolodzhi i ya fhaṱa ya dovha ya thutha. Ṱaṱani ni tshi tenda kana ni tshi hanedzana na ḽikumedzwa iḽi. **[50]**

Nangani tshifanyiso tshithihi kha zwi tevhelaho ni ṅwale ngatsho maanea ane na ḓo ḓisikela ṱhoho. Ṅwalani nomboro ya mbudziso (1.6, 1.7 KANA 1.8).

PFESESANI: Hu tea u vha na vhushaka vhukati ha maanea aṋu na tshifanyiso tshe na ṋanga.

1.6

[Tshi bva kha www.blackandwhiteimages.com] **[50]**

1.7

[Tshi bva kha www.bing.com] **[50]**

1.8

[Tshi bva kha www.bing.com] **[50]**

ṬHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 2

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nṋa dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṋu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI

Muvhunduni une na dzula khawo ho no fhela vhege mbili hu si khou dzhiiwa mashika nga vha ha masipala, zwine zwa khou tshikafhadza mupo.

Ṅwalelani muhulwane wa ha masipala vhurifhi ha u ṱahisa mbilaelo ya u sa hwalwa ha mashika. [30]

2.2 NGANEAVHUTSHILO

Maṱodzi muzwala waṋu o lovha nga murahu ha vhulwadze ha tshivutshela. No humbelwa nga muṱa u ṅwala nganeavhutshilo yawe ine ya ḓo vhaliwa nga ḓuvha ḽa mbulungo.

Ṅwalani nganeavhutshilo iyo. [30]

2.3 MUVHIGO

Ḓuvha ḽa u thoma ḽa mulingo no vhona muṅwe wa vhagudiswa a tshi khou tswela zwa ni vhaisa.

Ṅwalani muvhigo ni tshi ṅwalela muhulwane wa mulingo nga ha zwo bvelelaho. [30]

2.4 INTHAVIYU

No vha muṅwe wa vhathu vho topolwaho na dzhenelela kha ndingo ya mushumo wa tshifhinga nyana.

Ṅwalani inthaviyu ya mushumo uyo. [30]

ṬHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30

KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/ ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṋu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 PHOSIṬARA

Inwi tshikoloni tsha haṋu ni ḓivhelwa vhukoni ha u ṅwala dziphosiṱara. No humbelwa nga tshigwada tsha vhaimbi u ṅwala phosiṱara ya fesithivaḽa ine ya ḓo vha hone muvhunduni wa haṋu ṅwedzi u ḓaho.

Ṅwalani phosiṱara ya fesithivala iyo. [20]

3.2 MULAEDZA MUPFUFHI (*SMS*)

No xedza tshelede ya u badela thekhisi ya u ya hayani musi ni mavhengeleni tserekano a tsini.

Ṅwalelani khonani yaṋu mulaedza mupfufhi (*SMS*) uri a ṱavhanye a ni ḓisele tshelede ya u namela. [20]

3.3 NDAELA

Inwi ni muṅwe wa tshigwada tsha vhaswa a no khou ya lwendoni vhugalaphukha ha Baulo. Hu na zwo iledzwaho u sa itwa afho vhugalaphukha.

Ṅwalani ndaela dza tsireledzo dzine na tea u dzi tevhela. [20]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20
MARAGAGUṰE: 100